



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Dominica XVIII. Post Pentecosten. Confide fili remittuntur tibi peccata tua.
Argumentum. Ostenditur eum, qui vult curare animam ab infirmitate
peccati, debere tollere radicem occasionis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

Talia sunt nocumenta, quae mali iustis referunt; venti turbant mare, sed in das uique ad coelum extollunt. Nudus agricola, grana ex paleis excutit, dum baculo indicat illas percutit. Ferrum quae in vis informis, & obdusum rubigine, a malleo politur, & formam recipit, Dani illius formam. Aurum in fornace ab igne mundatur. Quo magis credebant aquae diluuii, eo altius arca Noe exaltabatur. Themitocles sapienter est fallus,

persecutionibus suorum concivium vitam servatam, Periculis ni perissem. Nam vera doctrina Didaci Beza: Sic universi per seculo vobis iustis cumulatorem parvum gloriam; Naquam enim non augetur gloria ex eo quod caro iustis afflictionem. Calumnia: res ergo confunduntur, ut contingit Pharisaeis, quorum nemo augetur, quiquam ex illa die eum amplius interrogat. Et ite in pace.

DOMINICA XVIII. POST PENTECOSTEN.

Confide fili remittuntur tibi peccata tua.

ARGUMENTUM.

Ostenditur eum, qui vult curare animam ab infirmitate peccati, debere tollere radicem occasionis.

Non sufficit quod doctus & peritus medicus solum bene curet corpus infirmum, & morbum pellat, sed debet applicare media efficacissima, ut causam tollat, ne infirmitas redeat; *Causa morbum fovens omnino dirimi debet, ut morbus ipse solvatur.* Dicebat ille expertus medicus corporum humanorum, nam velut doctus Philosophus cognoscebat, quod remota causa removeatur effectus; huc viderit mihi alludere voluisse Eusebius Emisenus, dum non scio an loquatur de medio spirituali, vel corporali. *Dixit bonus medicus ad morbi venam, Et radicem spectat, postquam amputaverit haec, caetera ad facilius ducit.* Quid prodest hortulano plantam cultio abscindere, si radices ex terra non evellat? nova gemina producet, quae cum foliis prodeuntibus, quasi tot linguis dicere videntur, improvidus & imprudens fuisti, dum radice intacta plantam excidisti. En dum unam abscidisti, decem vel viginti in tuum damnum pullulant, idcirco dixit S. Nilo: *Quocirca nobis faciendum est, ut malorum radicem evellamus, haec enim manente, rami quoque pullulabunt.*

Galenus.

Euseb. Emis.

Lib. 8.

ferto contentioni, infelicem illam plantam abscidit, si similiter radices occasionum non extirpet; Tunc enim verba sunt Cardinalis Tolletino malo perfecte subvertitur, quando occasio peccati amputatur. Sauctum consilium & salutare monitur in hodierno Evangelio a nostro Salvatore traditum: Paralyticum corporalis infirmitatis prime animam a peccatis curavit, haec enim causa indispositionis corporalis erat, ut docet Strabo Fulgentis, *Eccc modus curandi, prius dimittet causam morbi, nemo velle peccata, postea vero corpus sanat & ut occasionem habeamus proficiendi, haec doctrina evangelicam allomemus, oempe volentem curare animam ab infirmitate peccati, debere simul radicem occasionis tollere.* Sic monet Gloriosa Matris, *Oportet ut deponat vitam, Et peccata praeterita, Et peccati occasionem cauet.* Hanc materiam huiusmodi tractabimus, inretim sponte, quod quo magis mihi fuerit silentio, eo minus molestum prolixitate me vobis futurum, & cedamur.

PARS PRIMA.

Confide fili, remittuntur tibi peccata tua.

UT effectus aliquis impediat, necesse est impedire causam, ut enim docet, *Cassianus*

Similimodo subjungo, idem peccatori contingit, qui remedii efficacissimis sacramentorum tollit infirmitatem peccati ab anima, vel

Collata causa, cessat affectus. Et Hippocrates lo-
 quens de infirmitate corporali dicit: Siquis hu-
 manis peccatis teneatur in infirmo, cum non esse
 perfecte curatur, sed brevi relaxatur: Quia re-
 laxatur in morbis post iudicationem, recidit saepe
 curare conatur. Inflammationes vulnerum a
 languine oriuntur, in quo silit calor corporis hu-
 mani, hinc Hippocrates: In vulneribus sapie sunt
 Albugines etiam materies. Hoc confirmat ille do-
 ctus ad cuius praesentiam infirmitates fugiebant,
 dum in confusis scribit: Satis clare constat in-
 flammationem qua laborat patiens de sanguine cali-
 diori quoniam ducere, et effectum non frigidum, sed
 calidum. Hic est vetus modus inflammationes
 vulnerum sopiendi, temperate calorem sangui-
 nis, qui ad partes lasas humores peccantes trans-
 mittit, sicut contra hydrops secundum eum a
 peccato frigido, vel a sanguine, qui est eiusdem
 qualitatis provenit. Aliquando vera scientia est as-
 sumendum, hydropem fieri ab hepate nimis refrigerata,
 vel a sanguine refrigerato in hepate: Quod cum-
 que vultis in modum applicare, nil efficit, nisi fr-
 gorem generet, a quo hydrops oritur, Hypocra-
 tes in morbis, ac causis pendens primo causa
 progredientem est, deinde ipsi morbo incumbendum.
 Hinc David affectus inordinatos sensuali-
 tatis et metus irascibilis prodire a calore sangui-
 nis dicit, quoties Dominum sollicitabat, ut ma-
 gnus excederet, aqua gratiae bullientem sangui-
 nem extinguere dignaretur. Libera me de sangui-
 ne tuo Deus meus. Scio nonnullos alios id intelli-
 gere de sanguine Utrix innoceat a Joab fuso, ob
 commisionem Davidis.
 Hinc medicus caelestis non solum hydropy-
 sis corporalem curavit, sed & peccata, eius causas
 ab anima sustulit, est observatio Lindoip. Carth.
 Quibus hinc quod Dominus curando paralyti-
 cum in cepit a morbo spirituali qui erat causa et ra-
 dia morbi corporalis. Primo remittit peccata eius,
 quae fuerunt causa mali, et ad modum boni medici,
 qui primo remouet causam morbi, et tunc postmo-
 dum intendit curationem. Infirmitas autem hoc fuit
 infirmitas paralytica propter peccata sua. Et ideo Do-
 minus prius remouet causam, quae cessante cesset ef-
 fectus retroductus ob illam causam.
 De Heroe quodam refert Plutarchus, quod
 uxorem Darii velut venustissima apud ipsum
 celebraret, nunquam tanquam sub conspe-
 ctum eam admittere voluit, timeas, ne forsitan
 eius forma esset magis, qui ferrum suae constan-
 tiae attraheret: hinc omnem occasionem eam vi-
 deam tollere voluit: Nec Alexander venit in con-

spetum uxoris Darii, cum praeclarior esse decen-
 tissima specie, sed huius matrem conueniens amum,
 puellam videre non sustinuit.
 Actionem nec inotiam ab hac diffimilem
 eiecit Cyrus, apud hunc cum ab Araspoe lauda-
 retur forma, quae in metropoli vultus Panteaz
 uxoris Abiadatae Sutorum regis refidebat, eam
 videre noluit, ne mens aliqua cogitatione sensua-
 li contaminaretur; & eam nolens videre omnem
 occasionem periculi sustulit: At Cyrus nolens Plutarch.
 aspicere Panteam, verum cum Araspoe diceret, ibi. li. A.
 mulieris formam dignam esse quam contemplantur
 : ob hoc igitur inquit magis abstinendum est ab
 ea. Similiter Trojanum prudentem laucille tale
 edictum, his verbis refert Ambrosius Coriolanus:
 Sane igitur et prudenter Troja instituerunt sentio-
 res, edicti praecato, ut a facie fugerent Helena, cum
 publica adirent spectacula, ne scilicet sua ille pul-
 guri. D. chritudine ad libidinem concitarentur, quod si pro
 Augusti. civili honestate ser uanda, infideli ille populus tan-
 tum adhibuit cautela, ut iuniores mouerentur Hele-
 nae figura aspectum fugere, quanto magis nos, qui
 Chrifticola sumus.
 Caelius Rhodiginus de Cotii Rege Thraciae
 ad iram inclinatissimo, & severo in castigandis
 iis, qui in officio peragendo eratum quoddam
 commiserant, hoc quod sequitur narrat, Vasa
 quaedam terrea, sed miro artificio elaborata &
 subtilibus incisuris fabricata, quadam vice ei ob-
 lata fuere, poro ut ostenderet, illa sibi accepta
 fuisse, donantem ingenti auro donavit, verum
 paulo post non sine stupore altantium vasa dif-
 fregit, &, ne hoc levitari attribueretur, dixit:
 Vos bilem mihi dominari scitis & a me rigide
 animadveriti in eos, qui officiu male admouissent.
 Haec vasa mihi chara sunt, & ideo succulentem
 levi negotio ei, qui illa frangeret, & cum iram ne-
 queam cohibere, severissime eum puniret, ut haec
 ergo occasionem tolletem, vasa frangeret volui.
 Democritum nonnulli quamvis id non probet
 Plutarchus) oculos sibi eruisse asserunt, ne ab aliis
 aliunde distrahatur sed speculationibus philo-
 sophicis tantum occuparetur.
 6. Sed historis profanis omissis ad sacram
 Scripturam eamus: Lis inter pastores Loth &
 Abraham exorta erat, hinc pastores Dominos ad-
 euntes causam litis exposuerunt. Facta est rixa inter
 pastores gregum Abraham et Loth. Loth & Abia-
 ham conuenerunt, & litem sopierunt. Ne quis di-
 cebat Abraham si iurgium inter me et te. Et inter
 pastores meos, et pastores tuos. Nescio an Abraham
 laude, velut persona publica, an veto ritupe-

110

8
 Amb. Co-
 res, edicti praecato, ut a facie fugerent Helena, cum
 publica adirent spectacula, ne scilicet sua ille pul-
 guri. D. chritudine ad libidinem concitarentur, quod si pro
 Augusti. civili honestate ser uanda, infideli ille populus tan-
 tum adhibuit cautela, ut iuniores mouerentur Hele-
 nae figura aspectum fugere, quanto magis nos, qui
 Chrifticola sumus.
 Caelius Rhodiginus de Cotii Rege Thraciae
 ad iram inclinatissimo, & severo in castigandis
 iis, qui in officio peragendo eratum quoddam
 commiserant, hoc quod sequitur narrat, Vasa
 quaedam terrea, sed miro artificio elaborata &
 subtilibus incisuris fabricata, quadam vice ei ob-
 lata fuere, poro ut ostenderet, illa sibi accepta
 fuisse, donantem ingenti auro donavit, verum
 paulo post non sine stupore altantium vasa dif-
 fregit, &, ne hoc levitari attribueretur, dixit:
 Vos bilem mihi dominari scitis & a me rigide
 animadveriti in eos, qui officiu male admouissent.
 Haec vasa mihi chara sunt, & ideo succulentem
 levi negotio ei, qui illa frangeret, & cum iram ne-
 queam cohibere, severissime eum puniret, ut haec
 ergo occasionem tolletem, vasa frangeret volui.
 Democritum nonnulli quamvis id non probet
 Plutarchus) oculos sibi eruisse asserunt, ne ab aliis
 aliunde distrahatur sed speculationibus philo-
 sophicis tantum occuparetur.
 6. Sed historis profanis omissis ad sacram
 Scripturam eamus: Lis inter pastores Loth &
 Abraham exorta erat, hinc pastores Dominos ad-
 euntes causam litis exposuerunt. Facta est rixa inter
 pastores gregum Abraham et Loth. Loth & Abia-
 ham conuenerunt, & litem sopierunt. Ne quis di-
 cebat Abraham si iurgium inter me et te. Et inter
 pastores meos, et pastores tuos. Nescio an Abraham
 laude, velut persona publica, an veto ritupe-



rio tanquam meticolosus, cui non sit animus
 Loth in faciem loqui, & factis occurrere dum ne-
 cesse est, dignus sit; quid Abrahamo intererat esse
 discordem cum suo consanguineo Loth: teste
 Abulense bonus Abraham ex illis rixis pejora e-
 ventura prae videbat, dicere etiam voluit, ne ignem
 majorem accendamus, hunc ignem rixarum, qui
 illorum est causa, sopiamus. Ne quis loquitur
 inter me & te. Audite Abulensem. Hoc ponitur ad
 denotandam prudentiam Abrahae. Et virtutem:
 pertinet nempe ad vitam justam & prudentem, ut
 visis occasione mali statim provident, & non dissi-
 mulet, quia in exordio potest praevideri contra mala,
 ne fiant, in progressu autem eorum, non potest prae-
 videri. Ideo sicut Abraham, cum esset vir sanctus ac
 que prudens cognito quod pastores jurati essent. Et
 subito, quod ex hoc sequi posset, statim locutus est ad
 Loth, ut tolleretur occasio futurorum malorum. Si
 principia discordiarum sopirentur, tot mala quoti-
 die non fierent, non tot occiderentur familiae,
 & domus tot non perderentur.

Test. ibid.

Gen. 19.

7. Loquens Scriptura sacra de Josepho a fra-
 tribus invidis vendito, & a viatoribus in Aegyptum
 ducto, sic ait, *Accidit autem quadam die, ut intraret Joseph domum.* Hanc esse domum
 quam incolabat assidue, cuique a Putiphario prae-
 factus fuit non dubito, si ergo quotidie exibat, &
 intrabat, cur dicitur, *Accidit autem quadam die ut
 intraret Joseph domum?* An fuit extraneus, qui
 nunquam in illa fuit: quidam modernus in illa
 domo duo fuisse cubacula, unum Domini, alter-
 rum Dominae opinatur: se a Domina oleculo lac-
 tivo notari, eamque saepius verbis & gestibus af-
 fectus illos demonstrasse, quae tantam Dominaem
 dedecent, sciebat, ut ergo occasionem evitaret ali-
 cujus infortunii & finisri casus, S. Joseph omni-
 no cavebat, ne vel pedem illi cubiculo inferret.
 Hinc dicit facit textus. *Accidit quadam die, &c.*
 Demonstrare voluit, Josephum, ut occasio nem
 alicujus lapsus fugeret, summo conata cubicu-
 lum illius impudice vitasse. Sic observat Olea-
 ster, *Vitabat enim in quantum poterat esse in loco, in
 quo illa erat, ut illi auferret occasionem peccandi.*
 O quot essent continentiores, & minus offende-
 rent Deum, si Josephum imitantes caverent illas
 domos, in quibus sunt objecta, quae Daemon u-
 surpat, ut illos trahat in peccatum aliquod, quae
 ita graviter Deum offendunt? hinc Ovidius:

Oleasti it.

Ovid. de remed. amoris.

Et loca saepe nocent, fugio loca conscia vestri.
 8. Cardinalis Vitalis alia ponderatione idem
 factum trutinans, miratur pallium illi impudi-

caz reliquisse; *Qui relicto in manu eius pallio, &c.*
 An non fuisset melius, si illud servasset in domo,
 quia non habuisset anam, nec testimonium em-
 fallo deingrandi. Taitatus modestia, & reue-
 rentia, qua observabat Dominam, id accidit.
 Quia Domina sua erat, noluit in eam manus suas
 re ne agendo involveret ad extorquendum ibi
 dem de manu eius. Et in hoc fuit urbanitas
 & devotus servus Joseph, quia dato quod domi-
 na sua impudica, & turpiter existeret, nunquam
 tamen erga eam irreverenter se gessit, quicquid
 dure responderet, aut dure agerent.
 Nihilominus Cardinalis Vitalis Josephum
 non corasse num pallium retinere, aut manum
 ob relictentiam dominae aliquatenus ibi haurire
 debuisset, nec illud dominam eumpe porulles
 illi approximasset, hinc poterat eum manibus
 comprehendere, & tenere, ne Joseph ita facilliter
 fugeret; Non, non ait Josephi Sireceptio
 polle mihi esse ausa peccandi, perdat, & ego
 captiatur. Relicto concludit dicitur Cardinalis
 manibus eius pallio fugit, quoniam viribus autem
 non praeter carnali concupiscentia consensum
 git omnes opportunitates, & occasione peccandi
 Hinc prudens & sanctus juvenis non soliman-
 veus cubiculum, sed & vilipendens pallium.
 Poetae monenti te obsecramus demulcetur.

12. Deus Jeremiam in Prophetam instigans
 haec dixit: *Ecce dedi verba mea in ore tuo.*
 Ecce constituisti te hodie super gentes, & super reges
 ut evellas, & destruas, & disperdas, & destruas
 supremus Monarcha dicere voluisset, & Jeremias
 ma! ut sis facundus, verba mea non in ore tuo
 non solum volo, ut vira dexteras, & dexteras
 sed fundamenta evertas ne possint crescere, &
 germinare, & hac infero chone, si crederent
 Origeni, Deus nollet docere voluit, non loquitur
 te, ut destruas, & dillipenis peccata animo-
 rum nostrorum, sed & radices o casuum exci-
 lendas esse: Sier dicitur aliqui & eradicatione
 non dispergitur, adhuc permanset, quod excidit
 Si subvertitur domus, & lapides in ruinas sunt
 dissipata est domus, non eam per hunc, & per
 tur benignitate Dei, ut eradicatione &
 tota dispercat.

10. Rex, & Propheta David contra no-
 num id sibi praeripuit: *Viam interrogavit a pal-
 move a me, cur potius ablojare non rogar, ut*

ipsum iniquitatem ab ipso amoveat: valde prudenter loquens: via que ducit ad iniquitatem est carnis: dicit ergo volebat: O mi creator, amove a me occasionem, & securus a peccato: carnis, sed per hanc viam ambularem, difficile erit non venire ad terminum ad quem, qui est concupiscentia peccati. David ad omni occasione peccati tendente petit a Deo liberari: tanquam ab eo, quod ad rem desiderabilem carnem ducit. Plus dixit sanctus Bernardus: in miraculum est inter peccatores: castus, non cadere, quam mortuos suscitare.

11. Inter alios iustiones, quas Salvator pro salute anime nostrae debet, hac una fuit: Ego dico vobis, quia omnis qui videt mulierem ad concupiscentiam eam quam moechatus est: eam in corde suo. Si adeo Christo displicet hoc peccatum, cur simpliciter non prohibet a sum voluntatis, quo voluntas abjecta peccaminosa sed solum interdicit visum? Qui videt mulierem? quid fecerit oculi visum? nisi videtur mulierem? omnis venustas motus est, nisi conspiceretur ab oculis? potius ergo dicitur debet: qui concupiscit mulierem ad moechandum. Sanctus Joannes Chrysostomus ait: Christum vultu esse praevenit actum voluntatis quo concupiscimus ad moechandum, & idcirco prohibuit occasionem scilicet visum; a quo dependet inordinata cupiditas dum voluntas concupiscit prae se. Qui enim studet, sunt verba sancti Gregorii: facis inspicere, ipse praecepit fornicem: ipse visus passionis accendit, & captivam faciens mentem ad necem quoque celeriter adducit. Propterea non dicit, qui concupiscit ad adulterandum, sed qui videt ad concupiscendum.

12. Hoc rector his verbis: Si oculus tuus dicitur scandalizari te, erue eum; & projice ab se, multo constanter videtur. Cur magister pietatis hoc mandatum adeo rigidum non faciat, & sane non esset irregularis, qui oculum erueret? sine dubio ait Toletus: Quamvis ad irregularitatem contrahendam pariter fecerint iura mutilationem homicidii qui enim occidit aut mutilat, sive licite faciat, sive illicitè irregularis est. Scio per hunc oculum a sancto Patre Augustino amicum charissimum intelligi. Per oculum intelligimus dilectissimum amicum: solum enim ab eis qui vehementer volunt exprimeret dilectionem suam. Ita dicit, dilige me ut oculum meum. Dionysius Carthus adliertam sic intelligit hunc locum. Oculus dexter intelligi potest, ipse locus corporalis, non quoad substantiam, sed usum: ac si diceret: si visus foret tibi occasio peccandi, reprime oculos, refrena vi-

sum, & omnem auferes occasionem a qua aliquis affectus inhonestus oriri posset; audite Dionysium Carthusianum: Si ex o isto scandalizati te, id est occasione peccandi ingerit, & ad concupiscendum induit, erue eum; non essentialiter, sed quantum ad usum, id est, reprime eum, ne intueatur illicita. Et Glossa id confirmat: Quia non solum peccata vitanda sunt, sed & occasiones tollende peccatorum postquam abicit vitare moechia peccatorum non solum in opere, sed etiam in corde, consequenter docet occasiones peccatorum abscindere, dicens: si oculus tuus dexter scandalizat te.

13. Hujus sancti praecepti quendam religiosum exactissimum fuisse observatorem narrat Thomas Tragus: cum esset caecus, oculorum usum sibi a Deo reddi postulavit, gratiam obtinuit, sed dum mentem ejus foveret, oculos posse esse ipsi occasionem scandali, eis de novo privati perit, quod & factum: Vbi postea videndi periculum experiri esset, saluti magis anime quam corporis, & interno magis lumine quam externo proficiens, ab eodem pristina caecitate remedium petiit. Et impetravit. Voluntas secure dormire, si non excitaretur ab oculis: concupiscentia non ingrederetur cor, si oculi non aperiret ostium; nam verum est adagium: quod oculus non videt, cor non desiderat: invidiosus sunt favilla, quae ignem nostrorum sensuum accendunt.

14. Sed quid specialiter loquimur de oculis, voluit videamus quanta cautela debeant custodiri; ne nobis sint occasio offendendi Deum. Spolia opulentiissima quae post mortem Holofernis in tentonibus reperta, militibus Bethuliae celeriter, generose Judith velut trophaeum ejus victoriae a Duce generali Assyriorum repositata debuerunt, & in signum gratitudinis praesentata fuisse: Universa quae Holofernis pecuniaria fuisse probata sunt, dederunt Judith in auro, & argento, & vestibus, & gemmis & omni suppellectili. Et erant illi omnia a populo. Sed sapiens femina nihil admisit: Porro Judith universa vasa bellica Holofernis, quae dedit illi populus, & conopaeum, quod ipsa susulerat de cubili ipsius, obtulit in anaethema oblationis. Sed cur? haec munera in signum amoris, & demonstrationem obligationis a patria tibi oblata recusata: est inurbanitas, hoc non admittit, quod a gratiosa donationis manu venit. Tibi & nulli alteri haec spolia velut trophaeum tuarum gloriarum, & testes tui incomparabilis virtutis debentur, & Chylosotomus hunc fuisse actum prudenter, &

Glossa in Caten. D. Thom. fol. 211.

Trugil. in thesaur. Conc. in festo S. Andree.

Judith. 5.

Paulus Dominicus.

D d non

non incivilitatis, responder: *Reliquit omnia vestimenta ne succumberet. Quid ne succumberet? Illa femina bellicosa, quae instat invictae Amazoniae Holofernis crudelitates non timuit, metacet spolia? si tunc se exhibuit intrepidam, instat solidae quercus, an post mortem ipsius se monstrabit timidam instat fragilissimae arundinis? ah, haec vidua sancta significare voluit, quis scit, an non ad conspectum horum spoliatorum mentem invaderet quaedam vana gloria, dum heroica gesta a me partata confidero; possent mihi esse occasio incutendi in sublimem aliquam aeternitatem de me ipsa, dum memoriae meae quanta gesserim, cum quanto valore, & iudicio, obijceretur. Haec spolia possent esse vela, quae autem mearum ambitionum rurgida in mare divinae irae me submergerent; apage ergo, abeat ex oculis meis, nolo ea videre, vel retinere, obtulit in anathema oblivioni, & reliquit omnia vestimenta ne succumberet.*

11. Quam prudens fuit Iudith, tam providus fuit Mardocheus in vitanda occasione. In palatio regis Assueri, nemo magis, quam Aman proferebatur, ad libitum imperabat, & quia a Domino dominum totius regni illi consignatum erat, quislibet eum reverebatur, & quasi idolum adorabat; iis qui ei reverentiam exhibebant, magnos favores praestabat. solus Mardocheus inter omnes aulicos nec depositione pilei eum salutare, multo minus respicere decrevit; imo dum eum obviam habuit, regem vertit, ne illum aspiceret. Res, quae omnibus aulicis stuporem ingessit, & ipsum Aman adeo afflixit, & mortificavit, ut saepius id deploraret, dicens: *Cum haec omnia habeam, nil me habere puto.* Veni huc o Mardochee, dic quae vis, quoniam spiritus tuum caput invasere: an nescis Aman esse secundum a Rege? cave ergo ne adeo sis insolens, poteris ex hoc forsitan reportare aliquam vindictam fatalem; faciat quidquid velit, si ille est Dominus meae vitae, ego sum Dominus mei liberi arbitrii, nec unquam fiet, ut illi reverentiam exhibeam, imo potius amifero vitam quam hoc fecero.

16. N. Netaxetis Mardocheum tanquam hominem fatuum, & inurbatum. Abbas Iochim dicit Aman esse natione Macedonem: *Aman natione Macedo.* Hinc teste Dionysio Carthulano, idolum aureum, cui reverentiam exhibebat ante pectus gestabat. id enim Medis familiare erat. Quis scit, dicebat Mardocheus, an reverentiam exhibendo Amiano non videat ado-

rate idolum, quod ante pectus gestat, & licet illud non faciam actu interno, ad minus exterius illud revereri videbor, Absit, ut talem committam errorem. Et ut omnes huiusmodi evadant, dum ei obvius ero, aut famulo me cura non videre, vel regem ei videram. *Libenter*, inquit Dionysius Carthulianus, *pro salute Israel vestigia pedum eius despicere essent, sed timui ne honorem Dei mei transferrem ad idolum, & ne quomquam ad rem excepto Deo meo.*

17. In convivio, quod ad honorem natalis Herodis institutum fuit, hic impius, & facilius Rex injulio decreto praefectorem Domini decollari iussit: *Missi Herodo stipulatores praecipit amputari caput Joannis in carcere.* Subito sententia Tyranni executioni data est. Carthulianus venerandum caput accepit, & in patria impudice & audaci saltatrici illud praefertur. Hic subintrat sanctus Pater Ambrosius, & solida facundia discurrens dicit: *Classis Propheciarum lumina non tam mortis necessitate, quam horrore libidinis.* Super haec doctrinam magis Doctoris Ecclesiae quoddam doctissimum ingenium speculatur dicens: caput Joannis a corpore recisum oculos clausisset, ne quellam a qua disco ferebatur, videret. Ne hoc factum putaret ex odio, vel vindicta, quia columba innocentiae felle vindicta carebat. An solam mercedem, ne ad visum illius profanae spectet cor communiaretur? nequaquam; nam quia harrimaco munitus, & balsamo virginitatis unctus erat. Magis erat Angelus, quam homo. Sed quid dico? an non erat metuit Joannes? an non ejus corpus erat cadaver? & quomodo potuit videre sine potentia visiva? quomodo ergo ait sanctus Ambrosius, quod oculos seravit. Non mortis necessitate, sed horrore libidinis? difficultatem hanc subtiliter movit P. Didac. Celad. *Impudenter timebat ejusmodi conspectum sancti Joannis Prophetae virginitatis decus, castitatis honoris, puritatis Angelus mortuus est, & adhaerens: cadaver est, & cadaverentes claudunt oculos, inabiles ad visionem, impios ad loquendum, quod sunt defunctus horret pericula, qui dum adhaerent, verum frustra timeret.*

Et respondet id ad nostram instructionem factam, ut ostenderet, quod esto finis facti sicut Joannes, nihilominus nos valde sollicitos esse debere in claudendis oculis ne iocundemur illa objecta, quae nos possunt inducere ad peccatum mortale. *Ille enim non sibi carere, sed nobis vitam dicit.*

Esai. 3.

Iochim. Abbas. cap. 1.

præcæ. Claudii lumina, ut sic nobis exemplar ad cauterium.

18. Non tantum oculi, sed & verba postulat esse occasio nostræ ruinæ spiritualis. Ideoque non minus ab aspectibus, quam à verbis cavere debemus. Quid prodest bene cunctare oculos, & non esse circumspectum in verbis? & quia habemus doctrinam sancti Iohannis illam profiteri certus, quod exemplares a finibus à tam sancto præceptore recipere non deprecabimur. Arguens Herodidem dixisse legitur: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Nec invenio, quod Herodidem eodem iure permissam permissam. Cut ergo illum reprehendit, & hujus criminis coarctat: an forsitan hujus indignationem in eum timere, hoc non credo, quia nimium zelabat honorem Dei, & animæ illius salutem. Audite quid respondeat Doctore citatus: Non timet esse reus mortis propter asperum colloquium, sed forte reatum feminam colliguit. Omne enim feminarum colloquium in periculum Iohanni est. Voluit docere omnem occasionem peccandi mortaliter, & Deum offendit esse fugendam.

19. Quam provida fuit Deipara, esto nullum timeret periculum, vel damnium in occasionibus vitandis? Elisabetham gravidam in vita, apud eam hæsit usque ad ortum Joannis, sed illo nato statim domum rediit: Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus, & reversa est in domum suam. Cur ita celerem acceleravit? an forsitan non fuit grata forsitan aliquo fuit læsa? quodnam quæso negotium eam redire fecit? nihil horum, subsistit. Possent quidem multæ rationes adferri, sed dicam eam quodam modo: Mansit quam diu potuit, & abiit quando debuit. Sed cur hoc? conlanguine, amici, & plures alii ob filium natum. Zachariæ, & Elisabethæ congratulatum illuc venturi erant, idcirco abiit, quia ubi est concursus populi, etiam est occasio peccati. Scio Deiparam ob plenitudinem gratiæ ab his periculis securam fuisse. Discessit itaque, ut nos fugere occasiones disceremus allicientes nos ad peccatum. Hanc opinionem approbat dictus scriptor: MARIA Virginum omnium regina, & imperatrix, fugiebat multitudinem hominum qui ad eam concurrerant. Et Theodoretus idem confirmat: Et reversa est in domum suam, scilicet propter multitudinem, quæ ad partum congregata erat. Ex hoc discimus, quod si nobis postquam imaginari, affuturam aliquam occasio-

nem peccandi, si præsentem sumus nos debere abire, si absentes illuc non cedere.

20. Ultimo volo, ut hanc politiam celestem à Filio DEI discamus. Apud hunc firmata a cœlata fuit, quod thori fidem violaverit. Hæc mulier modo deprehensa fuit in adulterio, Christus illam abolvit, dicens: Nemo te condemnavit mulier, nec ego, te condemnabo. Maximo opere hæc de te miratur sanctus Pater Augustinus. Domine quid facis? si peccavit juxta legem, lapidetur, secus inferri poterit, te adversari justitiæ, & favore is, qui merito sunt castigandi. Quid est Domine favore ergo peccatis. Nequaquam, ait meus sanctus Pater, observare quid eveniret; omnes etiam ipsi accusatores se subduxerunt, & remansit solus IESVS, & mulier, & quamvis Christus esset impeccabilis, ut ab illa se expediret, necansam eum ea solus habere haberet, eandem liberam pronuntiavit. Ideo dixit, vade, & jam amplius noli peccare. Per hoc docere voluit, quam soletet cavende sint occasiones peccandi. Hanc fuisse Christi intentionem testatur Celada: Cum remansit solus cum muliere, non eam moratur ut causam disceret, & sententiam dicat, sed statim dimittit eam. Non timet Christus periculum sibi, sed nobis offert cautelam periculi.

21. Quomodo ergo sit secutus Christianus, si occasiones vitare non studeat? si infirmitates corporis originem ducant ab in dispositionibus animæ, quomodo illæ possint curari, si his non applicetur medela? laudetur ergo prudentia Christi? qui curans paraliticum, primo sustulit peccata: Remittuntur tibi peccata tua, dein curavit paralyticum: Surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam. Hinc Doctor Angelicus: Quid est, quod iste petebat sanitatem corporis, & Dominus dat sanitatem animæ? ratio est, quia peccatum erat causa aegritudinis. Vnde fecit Dominus sicut bonus medicus, qui causam curat.

22. Cui chara est vita, non solum sibi caret à morte, sed & ab infirmitatibus, nec dolorem capitis sentire vellet. Si ergo velis evadere mortem æternam, cur non tollis omnem occasionem? Qui vitam diligit, non solum mortem, sed morbos etiam studiose fugit, qui vitam ad mortem manunt. Sic Christophorus Burgensis. Sed unde venit, quod homo occasiones malas querat? an forte confidit in suis viribus? occasio est velut ignis, homo sicut palea, vel fenum; Omnis caro fenum. Applica paleam igni, & videbis quid

D. P. Aug. Tract. 33. n. cap. 8. D. Ioh.

Didac. Celad. com. in Iud. c. 8. v. 31. & 36. n. 107.

D. Thom. in cap. 9. D. Matth.

Christ. Burg. in Matth. c. 5. fol.

Handwritten notes in the right margin, including the word "licet" and other illegible characters.

474. col. 1. & 2. lit. A. & B. Isai. c. 40.

Chrysof. in Pf. 50.

Idem ibid.

To. Hering. in tract. de Molend. q. 52 n. 8. Bald. in c. 1. col. 2. de elib.

quid sequatur. Debemus considerare nos non esse lapideos, vel ferreos, sed fragiles, & inclinatos ad malum. Sic Sanctus Chrysostomus. Num tu saxum es? num ferrum? homo es communis natura imbecillitati obnoxius, ignem cervinis nec ureris? Interrogate a Propheta Davide, quam nociva illi fuerit occasio. Fuit eica, quae statim in corde ejus accendit ignem concupiscentiae: Vidit mulierem lavantem, pulchritudine captus est, telam excepit, vulnere affectus est, Misit duntaxat ad illam, venit illa. Et quid evenit? Flagitium perpetratum est, sic ait Chrysostomus.

Abolutus es a peccato, & manes in ejus occasione? nihil proficisci, es in periculo proxime relabendi. Si peccatum expellas, Daemon perdit possessionem tuam animam, sed nisi tollas occasiones, illius dominum retines. Hinc lex: Remanentibus reliquis non dicuntur amissa jura, & quando non cogitas tunc se offert occasio. Avis dum audit fistulam, statim se dimittit, & homo si reperit occasionem, statim cadit. Possem dicere, ut historias sacras & profanas legeres, nam invenirentur innumera exempla. Appello ad solam experientiam, quam nemo nostrum evasit. Vos illam considerate, dum ego quiesco.

ALTERA PARS.

22. Mundus est plenus occasionibus, non movemus pedem, quin sese offerant, si oculos attollas, statim se exhibent objecta sensu- alia. Si discurras cum amicis, lingua te allicit ad murmuraciones. Si videris nonnullos discurre- re in secreto, aures te incitant ad curiositatem, ut auscultes quae ad te non pertinent. Si tibi res aliterius committantur, voluntas tibi suggerit furtum, & manus vult partem suam. Si vadas ad Ecclesiam, vel domum venis, mille reperis impedimenta, quae te impediunt a bono, & invitant ad tabernas ac ludos; Verbo; nunquam desunt occasiones inducentes ad rui- nam, & illas invenis, esto non queras. Ita ad po- pulam Antiochenam perorabat Chrysostomus. In bello sumus, in mundo, in cirenitu nostro impij ambulans, Peccatores intendunt arcum, hic quidem aures sagittat, ut jucundas detractiones audiamus: hic oculos excitat in lasciviam, ille vero linguam, ut fratribus inferat convitia, hic autem ventrem in ingluviem irritat ille vero manum in avaritiam, & rapinam, alius vere pedes movere in malitiam hortatur.

23. Obstupesceretis N. si occasiones audire- tis, quae Israelitis in Babilonica captivitate sepe ob- jecerunt, & quid egerint, ne offenderent Deum. Simul cum illis Hierosolyma passi sunt, & in Babiloniam abducti Levitae, quibus instrumenta musicalia contulerant, quibus ut- sunt in templo Salomonis dum hymni ad glo- riam Dei cantarentur. Quadam die Babilo- nis in mentum venit, ut Levitae sacras ludo- rum in templo Salomonis decantari solitas canerent: Hymnum cantate nobis ac canticum Sion. Excru- sarunt se dicendo, id lege eorum esse veritatem, per- abisque piaculo hymnos sacros posse in terra gen- tilium cantari, Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena? Bellaminus nonnullos Interpretes sic legere celsit: In terra aliena, id est in terra Dei alieni, atque ideo noluisse ludas canere h. norem Dei veritatem falsi Dei Babilo- loni ergo hac petitione Levitae praebuerunt oc- casionem graviter peccandi, & absolute inli- benter voluerunt concinari, & sequenti die, ut id libenter, five illibenter facerent, illa sagi, & ut testatur quidam gravis scriptor, id idem tantum fecerunt, ut sacris hymnis illuderent, sed, in his periculis se expedirent, audite, quid Levitae hoc- re decreverint: Ut ambabiles redderentur ad pal- sanda instrumenta, deoribus pollices sibi pra- morderunt, Ita testatur Labara. Sic Anaxar- chus a Nicocreonte Tyranno Cypri tormentis aggratus, ne occasionem haberet lecturam recer- landi, linguam in frustra discerpit.

24. Ipsemet Deus apprimo scieas occasio- nes ad malum pettrahere, audite quid non fe- cerit, ut illas extirparet. In monte Oreb cre- ator noster in Rubro Moyli apparuit. Apparuit ei Dominus in flamma ignis in medio Rubi, quae est hoc paradoxon apparere in dumero. An De- us melius non ostendisset suam magnificentiam, aut pompam, si apparuisset in cyprebo altissimâ, Olivâ pacificâ, Palmâ victoriosâ, ve- dio incorruptibili, vel in alia planta nobiliori? aquilae generosae indicantur deliquantur in sepibus, & dumetis, & Deus pro filio pomposo eligit vilissimas spinas: Expolitor cele- stri in hunc locum mille responsa adiecit, ve- rum ad meum propositum quadam doctrina lin- cti Athanasii, & Theodoretii. Hi asserunt He- braeos ab Aegyptiis didicisse construere in- dorum lignecorum, eorumdemque, tanquam ve- rorum numinum adorationem; voluit ergo De- us apparere in ceyro, palma, oliva, vel cyprebo, quia Hebraei ad imitationem Aegyptiorum er-

illis statuas fabrica fierent, easque adorassent. Ut ergo tolleretur haec occasio, elegit spinas ex quibus idola, vel statuae fieri non possunt. Vidit Dominus Hebraeos ex pessimo exemplo Aegyptiorum ad idolatriam propensos unde si Deus in cedro apparuisset, propeterentur ipsi inde consecrare aliquid, quod adorarent idolum: quare ut omnem ab eis occasionem amoveret, in rubo apparere voluit, ex quo neque parvillum consecrari possent.

25. Si nos ipsos considerarem, profecto videremus quam necessarium quoque sit, ut respectu nostri occasiones etiam tollat. Cognoscit Deus divitias tibi posse causare damnationem aeternam, & quod illas magis quam Deum adorares, & pro idolis haberes, juxta illud, Dives effectus sum, inveni idolum mihi: sed quia desiderat tuam salutem, sustulit haec occasionem, & te ad incertam redegit. Multi lamentantur se debiles esse complexionis, semper male habent, nunc laborant febri, nunc podagra, murmurant contra Deum, & verbis indignabundis eum adominantur, & nonnunquam patientia amissa in blasphemias erumpunt. Verum Deus sanitatem eis nocivorem moribus praevidet, quia sanitas illis foret occasio plurimum peccatorum, illam auferret & infirmitatem immitteret. Quod sunt, qui aspirant ad honores, & dignitates, ut coram mundo sint celebres: sed quia Deus id saluti valde noxium, & animae bonis maxime damnosum videt, tollit occasionem, & conceptus, ac extra in fumos abire facit. Bonus Dominus, nos iniquitatem Theodorici, cernens homines ad divitias, delicias, & honores ita profensos, ut ex his idola sapere faciant qua adorant, avarus enim aurum adorat, est enim avaritia simulacrorum servitius, ab his mundi occasioibus liberos cupiens,

divitias vobis, & cetera mundi bona misericorditer negat, & tollit.

26. Et tamen sunt non pauci, qui non tantum non fugiunt occasiones, inducentes ad malum, sed illas quaerunt, nec illas reperire timeant, et si sciant, per easdem multos petire; sed tales cerebro vacui sunt, & peiores bestis, quae gressus siliunt, dum fovea, vel aliud incommodum iis obicitur. Et tamen homo videns plures per occasiones ruere, nihilominus iis inventis se non subtrahit, vel non inventas quaerit. Hoc demitur S. P. Augustinus dicens: *Præceptum est qui transire contendit, ubi conspexerit alium cecidisse, ibi de sing. vehementer effrenis est, cui non incutitur timor a clericis.*

27. Verum nos, qui sumus rationales, & Christiani, ne deteriores habeamur bestis, non solum occasiones, sed & umbras earum fugere debemus. Astrologus quidam nobili cuidam sibi caveret ab aquis, utpote periculum esse ne illis periret, praedixit. Ita hic illas fugit, ut nec vinum illis dilueret. Bene nobis elcet, si haec regulam in moralibus observaremus.

Sanctus Gregorius de Ursicino sanctitate & annis grandævio presbytero refert, quod foemina quaedam aetate etiam matura exploratura accederet, dum vita defunctus esset, illum vixit resumptis spiritibus vitalibus (agebat enim animam) his verbis memorandis eam compellasse: *Recede à me, adhuc igniculus virvit, paleam tolle, & tamen hic sacerdos erat factus ad mortus, & illa foemina rugosa, & annosa. Monitum ergo Seraphici Patriarchae sancti Francisci admittite: fugite occasiones illas, quae possunt aut edomitae carnis resuscitare igniculum, aut pudicæ mestus maculare nitorem, & ite in pace.*

D. August. ib. de sing.

D. Gregor. 4. Dialog. cap. 2.

